

Bor

Világ- és európai piaci tendenciák

Az OIV (2014) szerint a világ borszőlő-termőterülete 7,5 millió hektár volt 2013-ban. Legnagyobb területtel Spanyolország, Franciaország, Olaszország, Kína és Törökország rendelkezett. A világ szőlőterülete elsősorban az európai ültetvények zsugorodása következtében csökkent. Európa 2000-ben még 62,5 százalékát adta a világ szőlőtermő területének, ez az arány 2013-ra 55 százalékra csökkent. Spanyolországban 17 százalékkal, Franciaországban 13 százalékkal, Olaszországban 17 százalékkal, Törökországban pedig 12 százalékkal zsugorodott a szőlő területe. Ezt a csökkenést csak részben ellensúlyozta a világ más részein a szőlőterületek bővülése: Ázsia részaránya a világ szőlőterületéből a 2000. évi 19,4 százalékról 2013-ra 24 százalékra emelkedett. Kínában 127 százalékkal, Indiában 177 százalékkal, Új-Zélandon pedig 179 százalékkal nőtt a szőlőtermő terület, míg Ausztráliában, az USA-ban és a Dél-afrikai Köztársaságban nem változott számottevően.

Az OIV (2014) szerint a világ bortermelése (szőlőlé és szőlőmust nélkül) 271 millió hektoliter körül alakult 2014-ben, 6 százalékkal csökkent a 2013. évi mennyiséghez képest. Az USA-ban már harmadik éve bőséges volt a borszőlőtermés, az augusztusi földrengés negatív hatásai, valamint Kalifornia kedvezőtlen szeptemberi időjárása ellenére is. Az USA bortermelése 22,5 millió hektoliter körül alakult 2014-ben. Chile két rekordtermésű évet követően 10 millió hektoliter bort termelt 2014-ben, 2,8 millió hektoliterrel kevesebbet, mint egy évvel korábban. Argentína bortermelése 1 százalékkal, 15,2 millió hektoliterre nőtt. A Dél-afrikai Köztársaság bortermelése 4 százalékkal, 11,4 millió hektoliterre emelkedett a megfigyelt időszakban. Óceánia és Új-Zéland 2014. évi bortermelése 3,2 millió hektoliterrel (+29 százalék) új csúcst ért el, míg Ausztrália bortermelése csak kismértékben nőtt: 12,3 millióról 12,6 millió hektoliterre.

Az EC (2015c) szerint az EU bortermelése (szőlőlé és szőlőmust nélkül) 165 millió hektoliter volt 2014-ben, 9 százalékkal elmaradva a 2013. évitől. Az EU nagyobb bortermelő országai közül Franciaország bortermelése 46,5 millió hektoliterre tehető, ami 12 százalékkal meghaladja az egy évvel korábbit. A második Olaszország, ahol kevés borszőlő termelt 2014-ben, ezért a bortermelése 15 százalékkal, 46 millió hektoliterre csökkent. Spanyolország 2013. évi rekordtermése után a 2014. évi 41,5 millió hektoliter közepesnek számított, és 21 százalékkal múlta alul az

egy évvel korábbi mennyiséget. Németországban 16 százalékkal, 9,7 millió hektoliterre nőtt a bortermelés 2014-ben. Bulgáriában a 2013. évi termeléshez képest 30 százalékkal, Romániában 22 százalékkal, Szlovákiában pedig 17 százalékkal kevesebb bor készült, főleg a kedvezőtlen időjárás miatt. Horvátországban 30 százalékkal esett a bortermelés 2014-ben. Portugáliában 6 százalékkal, 5,9 millió hektoliterre, Görögországban 13 százalékkal, 2,9 millió hektoliterre csökkent a bortermelés.

Magyarországi piaci tendenciák

Kínálat

Magyarországon közel 63 ezer hektár ültetvényről 386 ezer tonna borszőlőt szüreteltek, ebből 2,5 millió hektoliter seprős újbort fejtettek 2014-ben (HNT, 2014). Összehasonlításképpen: 2013-ban az előállított bor mennyisége 2,6 millió hektolitert tett ki, vagyis a 2014. évi bortermelés 6 százalékkal elmaradt az egy évvel korábbitól. A nyár második felében kedvezőtlen volt az időjárás 2014-ben. A Dunántúlon augusztus végéig az éves csapadékmennyiség lehullott és a megszokottnál jóval kevesebb volt a napsütés. Emiatt romlott a növények egészségi állapota és lassabb ütemben zajlott az érés. A csapadékos, meleg idő kedvezett a fertőzések terjedésének, főként a szokásosnál hamarabb megjelent lisztharmatfertőzés okozott jelentős károkat a szőlőültetvényekben. Az időjárás miatt a szüret két héttel korábban kezdődött 2014-ben.

A KSH adatai szerint Magyarország borimportja 12 százalékkal csökkent 2014-ben az előző évihez képest (23. melléklet). Az import 86 százaléka lédig, a többi palackos kiszerezésű volt. A lédig borok csaknem teljes mennyisége (99 százalék) Olaszországból érkezett.

Bel- és külpiaci értékesítés

Az AKI PÁIR csak az összes bortermelés 50-60 százalékát kitevő földrajzi jelzés nélküli (FN) borok és az oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel (OFJ) ellátott borok értékesített mennyiségét és árát figyeli meg, az oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel (OEM) ellátott borok piaci folyamatainak alakulásáról nem állnak rendelkezésünkre információk (kivéve külpiaci értékesítés).

Az FN- és OFJ-borok belföldön értékesített mennyisége 6 százalékkal nőtt 2014-ben az előző évihez viszonyítva. Az összes forgalom 55 százalékát a fehérborok

tették ki. A fehérborokból 18 százalékkal többet értékesítettek, ezen belül mind az FN-, mind az OFJ-borok forgalma élénkült. A vörös- és rozéborok értékesítése csaknem 5 százalékkal csökkent a 2013. évihez mérten.

A KSH adatai szerint Magyarország bor-külkereskedelmi egyenlege (gyöngyöző bor és pezsgő nélkül) mind mennyiségben, mind értékben pozitív volt, mennyisége több mint a kétszeresére nőtt, értékben 54 százalékkal javult 2014-ben az előző évihez képest. A palackos és lédig borok exportja volumenben és értékben is csaknem 20 százalékkal emelkedett (23. melléklet). A külpiazi értékesítés nagyobb hányadát a lédig borok (57 százalék) tették ki, részarányuk 4 százalékponttal csökkent az előző évihez képest. A palackos borok kiszállítása 36 százalékkal, a lédig boroké 10 százalékkal nőtt. Magyarország lédigbor-kivitelének 37 százaléka Németországba, 22 százaléka Csehországba, 13 százaléka Litvániába, 11 százaléka pedig Szlovákiába irányult. Palackos borból a legtöbbit Szlovákiába (21 százalék), Csehországba (19 százalék) és az Egyesült Királyságba (19 százalék) szállítottunk. A nemzetközi piacon továbbra is a magyar fehérborok voltak keresettebbek, a kivitel belüli részarányuk 79 százalék volt, 1 százalékponttal csökkent egy év alatt.

Magyarország pezsgő-külkereskedelmi egyenlege mennyiségben pozitív, értékben negatív volt 2014-ben. A behozatal 36 százalékkal esett, a kivitel 8 százalékkal csökkent a 2013. évihez képest. Az exportból származó bevétel csaknem 15 százalékkal, az import értéke 31 százalékkal csökkent. A pezsgőbehozatal 83 százaléka Olaszországból származott, emellett nagyobb mennyiségben vásároltunk pezsgőt Németországból is. Pezsgőt több mint 60 országba exportáltunk, a legnagyobb mennyiségeket Svédországba és Észtországba szállítottuk.

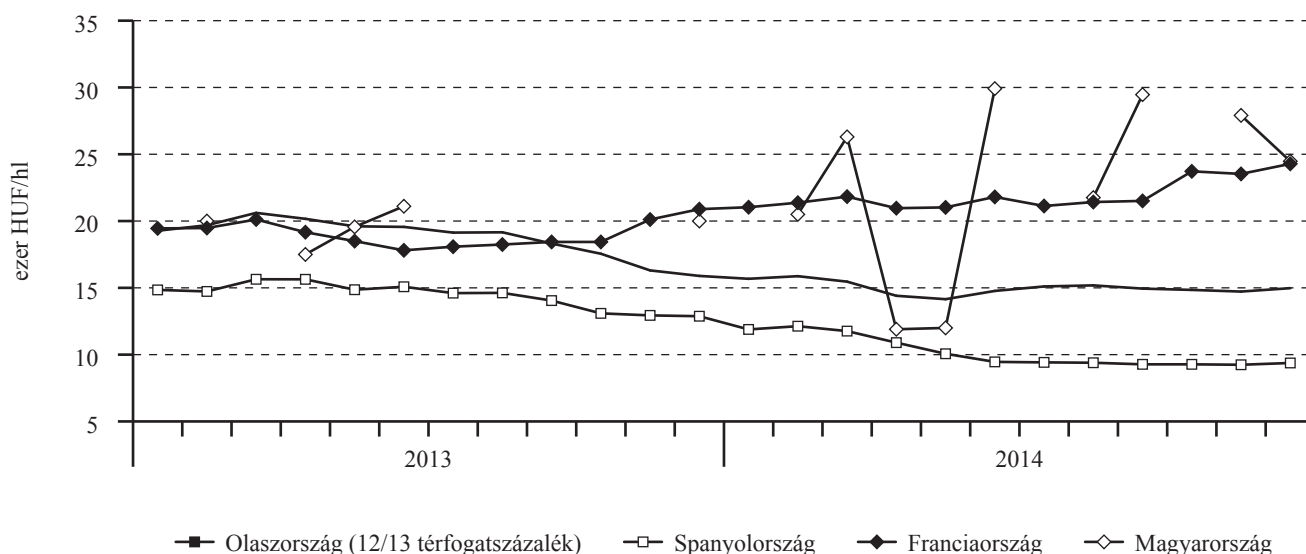
A piaci árak tendenciája

A KSH adatai szerint a borszőlő felvásárlási ára az előző évihez képest 17,5 százalékkal csökkent 2014-ben. Az FN- és OFJ-borok feldolgozói értékesítési ára 2 százalékkal volt alacsonyabb 2014-ben, mint egy évvel korábban. A fehérborok ára 1 százalékkal emelkedett, ugyanakkor a vörös- és rozéboroké 4 százalékkal csökkent. A fehér FN-borok ára 4 százalékkal csökkent, míg a fehér OFJ-boroké 2 százalékkal emelkedett. A vörös és rozé FN-borok ára 4 százalékkal, az OFJ-boroké 1 százalékkal maradt el a 2014. évi átlagától (24. melléklet).

A lédig kiszerezésű vörös és rozé FN-borok ára Spanyolországban 2014 februárjától az év végéig csökkenő tendenciát mutatott. Olaszországban 2014 első felében csökkent a vörös és rozé FN-borok átlagára, ugyanakkor a második félévben kismértékben emelkedett. Ezzel szemben Franciaországban emelkedtek az árak az év folyamán. A magyarországi lédig kiszerezésű vörös és rozé FN-borok ára erősen ingadozott, és az év végére romlott a versenyképességük az olasz- és a spanyolországi borokhoz képest (32. ábra). A lédig kiszerezésű fehér FN-borok ára hasonló tendenciát mutatott 2014-ben, mint a vörös és rozé FN-boroké. Összességében nőtt a különbség a magyarországi, illetve az olaszországi és spanyolországi árak között (33. ábra).

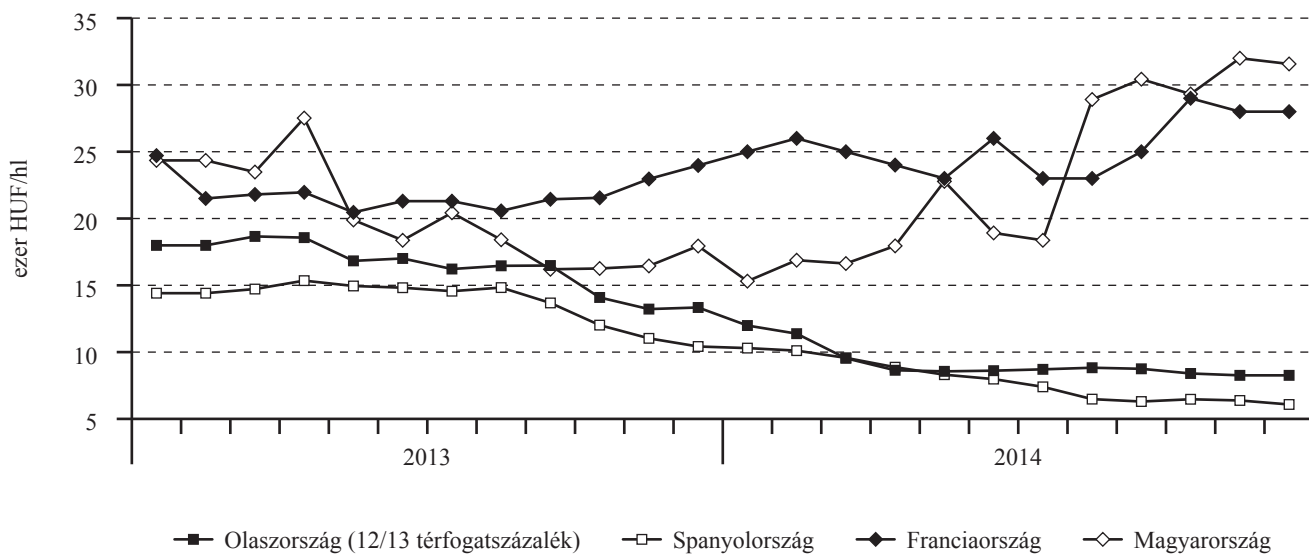
A KSH adatai szerint 2014-ben a literes kiszerezésű fehér FN-borok fogyasztói ára 11 százalékkal, a vörösboroké 12 százalékkal csökkent a 2013. évi átlagához viszonyítva.

32. ábra: A lédig kiszerezésű vörös és rozé, földrajzi jelzés nélküli borok értékesítési ára (2013–2014)

Forrás: AKI PÁIR, ISMEA, MAPA, OIV

33. ábra: A lédig kiszerezésű fehér, földrajzi jelzés nélküli borok értékesítési ára (2013–2014)

Forrás: AKI PÁIR, ISMEA, MAPA, OIV